

ANALIZA DISTRIBUȚIEI SĂPĂTURILOR ARHEOLOGICE DE LA ROȘIA MONTANĂ ÎN CONTEXTUL ELIBERĂRII DE SARCINĂ ISTORICĂ

As.univ.dr. TUDOR BORȘAN
Universitatea "1 Decembrie 1918" Alba Iulia

ABSTRACT: *The analysis of distribution of archaeological excavations at Rosia Montana in context of the issuance of historical task. Considering the large amount of data that preventive archaeological research produces at a certain time and considering the irreversible nature of archaeological research, the data modelling and digital management possibilities available now can be used to obtain databases, associated maps, reports, analyses and so on.*

Keywords: *archaeological research , produces, data modelling ,digital management , databases, maps, reports, analyses.*

Introducere

Plecând de la elementele de evidență primară, iar mai apoi de la situațiile centralizatoare coroborate cu materialul grafic digital supuse ulterior integrării s-a stabilit în cele din urmă o distribuție spațială a entităților de natură arheologică sub diferite raporturi generate de factori specifici cercetării preventive pe de-o parte, iar pe de altă parte de factori orientați spre activitatea de exploatare minieră de la Roșia Montană.

Cercetările întreprinse la nivelul acestei lucrări au vizat zonele Țarina și Pârâul Porcului (Tăul Secuilor) pe perioada 2003-

2005, zone în care densitatea secțiunilor pe unitatea de suprafață (proprietățile supuse descărcării) a fost mare (fig. 1).

Deosebit de interesantă a fost includerea în analiză a hărților topografice realizate la sfârșitul secolului al XIX-lea în cadrul campaniilor militare ale Imperiului Habsburgic pentru o comparare expeditivă cu situația redată pe planurile și hărțile noi. Aceste hărți se remarcă printr-o plastică deosebită, reprezentarea reliefului fiind realizată prin metoda hașurilor, iar detaliile surprinse, chiar la o scară foarte mică se regăsesc în cea mai mare măsură și pe reprezentările noi.

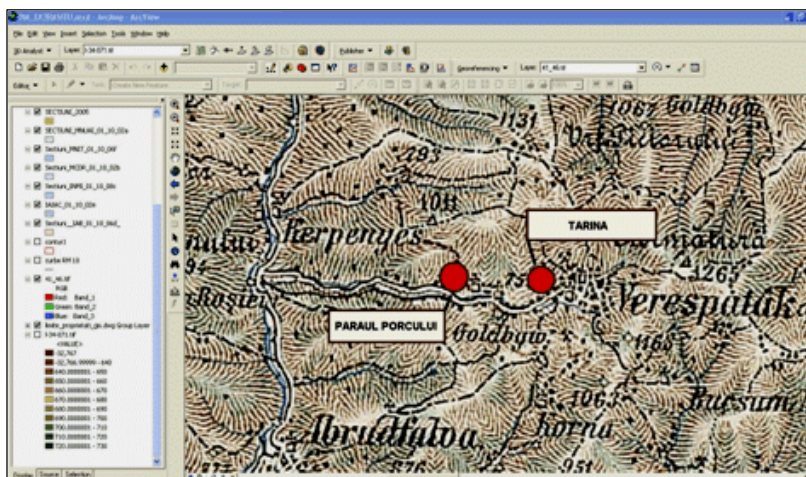

Fig. 1. Poziționarea sectoarelor Țarina și Pârâul Porcului pe harta perspectivă

Evidența și distribuția unităților de cercetare pe sectoarele vizate

Din punct de vedere al distribuției săpăturilor, criteriul de bază care s-a impus în realizarea evidenței a fost legat de instituțiile participante la proiect. Astfel s-a monitorizat activitatea de eliberare de sarcină arheologică prin numărul de unități de săpătură, stadiul lucrărilor pe fiecare unitate în parte (unitate deschisă, în curs de cercetare sau finalizată), urmărindu-se indicatorii de bază rezultați în urma măsurătorilor (coordonatele punctelor de frângere ale secțiunilor, lungimi, lățimi, adâncimi, etc.), precum și cei derivați, rezultați prin analiza GIS (suprafețe, nivele).

O reprezentare a unităților arheologice pe instituții în zona Țarina arată că majoritatea instituțiilor participante la proiect (MNUAI, MNIT, MCDR, INMI, IAIAC, IAB) și-au desfășurat activitatea pe zona Țarina, ceea ce denotă prioritatea zonei pentru activitatea minieră (aflată în fază de explorare).

Din anul 2004, IAB continuă cercetările alături de MNIR pe zona Pârâul Porcului, zonă aflată și ea pe lista priorităților companiei RMGC (fig. 2).

Sigur că zonele au fost selectate în vederea descărcării arheologice și în funcție de mobilitățile proprietăților aflate în areal (achiziționate sau în curs de achiziționare).

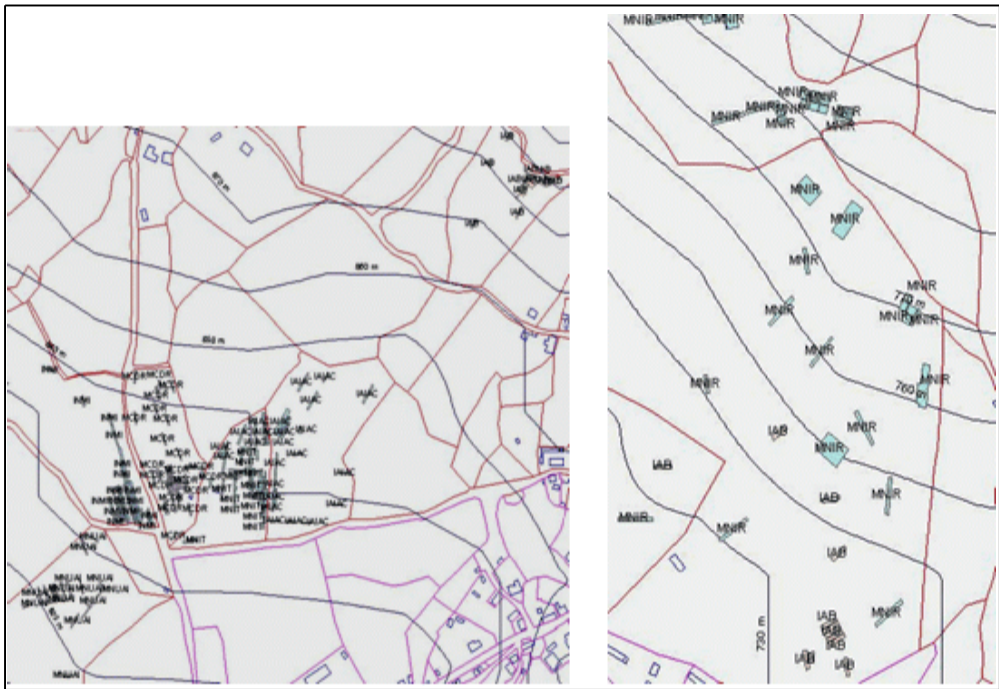

Fig. 2. Evidența unităților de cercetare pe criteriul instituțiilor (sectoarele Țarina și Pârâul Porcului)

Analizând indicatorul ce arată perioada de desfășurare a lucrărilor arheologice pe cele două zone de interes, se observă o cercetare mai îndelungată pe sectorul Țarina

(2003-2005) în comparație cu sectorul Pârâul Porcului care a fost supus cercetărilor începând cu anul 2004 (fig. 3).

Fig. 3. Evidența săpăturilor în funcție de perioada în care s-a efectuat cercetarea (sectoarele Țarina și Pârâul Porcului)

În ceea ce privește distribuția săpăturilor se remarcă o abordare convergentă (dinspre exterior spre interior) pe sectorul Țarina, iar în sectorul Pârâul Porcului, unitățile de săpătură s-au dezvoltat pe direcția S-N.

În ceea ce privește analiza suprafețelor

cercetate, s-au luat în calcul trei criterii și anume suprafața cercetată raportată la fiecare instituție în parte, suprafața cercetată la finalul fiecărei campanii și suprafața cercetată pe cele două sectoare arheologice (fig. 4).

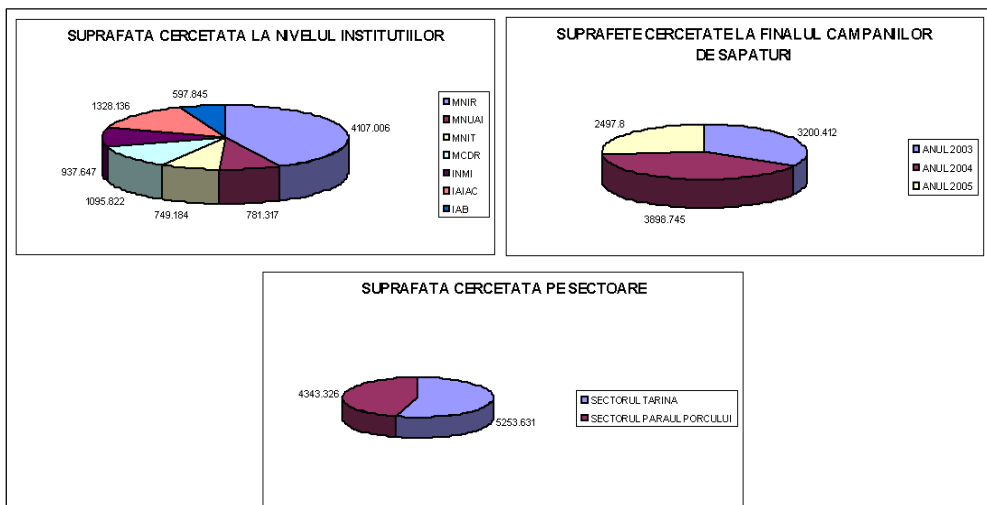

Fig. 4. Grafice privind distribuția suprafețelor cercetate

În final s-a marcat perimetrul zonelor descărcate arheologic cu suprafețe de 78326.916 mp – Țarina, respectiv 95467.382

mp – Pârâul Porcului, planurile tematice însoțind documentația de specialitate în vederea obținerii avizelor (fig. 5).

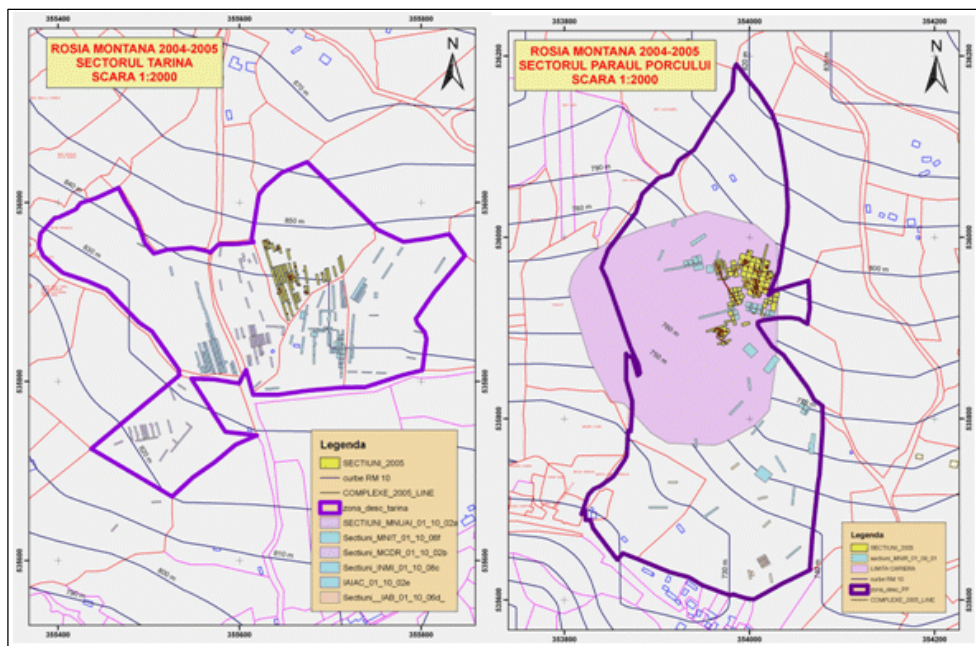

Fig. 5. Planuri tematice cu marcarea perimetrelor zonelor descărcate de sarcină arheologică

Concluzii

Toate acestea au contribuit la conceperea și definitivarea planurilor urbanistice zonale pentru obținerea certificatului de urbanism în contextul dezvoltării industriei miniere în zonă cu specificarea unor măsuri clare privind:

- I protejarea și punerea în valoare a inventarului arheologic, arhitectural și istoric, prin integrarea în circuitele culturale și turistice zonale, naționale și europene;
- I amenajarea zonelor ce cuprind tăurile (lacurile) din apropiere;

- I restaurarea, consolidarea, conservarea și punerea în valoare a monumentelor istorice, de reabilitare a construcțiilor și infrastructurii;
- I salvarea, protejarea și punerea în valoare a patrimoniului de interes național.

Prezentarea dintr-o perspectivă tehnică a cercetării în vederea delimitării spațiale a siturilor arheologice în general, folosind metode mai vechi și mai noi, asistată de tehnologie digitală performantă, oferă o serie de argumente pentru a putea fi privite drept instrumente de lucru complementare pentru realizarea de studii cât mai vaste și complete, în vederea protejării patrimoniului arheologic.

BIBLIOGRAFIE

1. Borșan, T., Dimen, L., Ienciu, I., Ludușan, N. - *Archeologiai asatasok, GIS reprezentacioja*, GISOPEN 2008, Szekesfehervar, Ungaria, 2008;

2. Borșan, T., Voicu, G. - *GIS Utilisation for the Evidence of Archaeological Sites*, Universitaria Simpro, Topografie și cadastru, Editura Universitas, Petroșani, Lucrările științifice ale simpozionului internațional multidisciplinar „Universitaria Simpro”, Editura Universitas, Petroșani, 2008;
3. Breazu, M., Mudura, R., Mihai, D. - *Folosirea tehnicilor GIS pentru modelarea și vizualizarea 3D a dezvoltării și reabilitării progresive în cadrul proiectului Roșia Montană*, Buletin științific, Seria E-XLVI, USAMV București, Editura Nouă, 2009;
4. Conolly, J., Lake, M. - *Geographical Information Systems in Archaeology*, Cambridge University Press, 2006;
5. Dimen, L., *Cartarea environmentală a zonelor critice. Depresiunea Zlatna*, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2007;
6. Grigore, M. - *Reprezentarea grafică și cartografică a formelor de relief*, Editura Academiei RSR, București, 1979;
7. Minami, M., (GIS by ESRI) - *Using Arc Map*, Enviromental Systems Research Institute, Inc., 380 New York Street, Redlands, CA 92373-8100, USA;
8. Wheatley, D., Gillings, M., *Spatial Technology and Archaeology – The Archaeological Applications of GIS*, 2002